

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/143/2019
Identifikačné číslo spisu: 3118202763
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:3118202763.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1.) C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX/XX, L. K., 2.) Mgr. P. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. X/XX-XX, L. K., 3.) mal. S. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX/XX, L. K., zastúpený zákonnou zástupkyňou žalobkyňou v 1.) rade, všetci žalobcovia zastúpení JUDr. Roman Hojer s. r. o. advokátska kancelária, so sídlom Šustekova 51, Bratislava, IČO: 50 708 953 proti žalovanému: ZTS-ŠPECIÁL, a.s., so sídlom Lieskovec 575/25, Dubnica nad Váhom, IČO: 36 302 511 zast. TaylorWessing e/n/w/c advokáti s. r. o., AK so sídlom Panenská 6, Bratislava, IČO: 35 905 832, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 15C/15/2018, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 21. augusta 2018 sp.zn. 4Co/191/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaný má voči žalobcom nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením č.k. 15C/15/2018-123 zo dňa 21. júna 2018 zastavil konanie v časti, ktorou sa žalobcovia domáhali náhrady nemajetkovej ujmy, každý vo výške 300.000,- eur.

1.1 Súd prvej inštancie uviedol, že predmetom konania je nárok žalobkyne v 1.) rade na náhrady škody pozostávajúci z nákladov vynaložených na starostlivosť o jej manžela a náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu, že došlo k zásahu do jej práva na súkromie, na rodinný život a plnohodnotný manželský život, nárok žalobkyne v 2.) rade na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu, že došlo k zásahu do jej práva na súkromie, na rodinný život a perspektívy ďalších vnúčat a nárok žalobcu v 3.) rade na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu, že došlo k zásahu do jeho práva na súkromie, na rodinný život a perspektívy ďalších súrodencov. Súd prvej inštancie žalobcov vyzval na zaplatenie súdnych poplatkov zo žaloby, pričom spoplatnil len nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa položky 7b písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov (Príloha zákona č. 71/1992Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za

výpis z registra trestov). Nárok na náhradu škody uplatnený žalobkyňou v 1.) rade súd prvej inštancie nespomadol, keďže v tomto rozsahu jej svedčí zákonné oslobodenie od poplatku. Žalobcovia súdne poplatky nezaplatili, na základe čoho súd prvej inštancie dospel k záveru, že sú splnené podmienky na zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, a to v časti, kde predmetom konania sú nároky žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy. Náhrada nemajetkovej ujmy uplatnená je nárokom vyplývajúcim z práva na ochranu osobnosti (§ 13 Občianskeho zákonníka), pričom takto uplatňované nároky sa podľa sadzobníka súdnych poplatkov riadne spoplatňujú. Nárok na náhradu škody je odlišným nárokom od nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a uvedenú nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla zásahom do osobnostných práv žalobcov, Občiansky zákonník striktne odlišuje od náhrady škody podľa 6. časti Občianskeho zákonníka.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo dňa 21. augusta 2018 sp.zn. 4Co/191/2018 uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil stotožňujúc sa s právnym názorom súdu prvej inštancie. Odvolací súd poukázal na to, že pre vznik nároku na oslobodenie podľa § 4 ods. 2 písm. d) ZoSP je rozhodujúca právna povaha nároku, t.j. náhrada škody, a to z pracovného úrazu a choroby z povolania, v konaní o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru a pri uplatnení nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru. Odvolací súd mal rovnako ako súd prvej inštancie za to, že nárok na náhradu škody z uvedených nárokov je odlišný od nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti. V príslušnom zákonom ustanovení nie je zahrnuté aj oslobodenie od súdneho poplatku v prípadoch, kedy žalobcovia uplatňujú prostriedky morálnej satisfakcie za zásah do osobnostných práv ako je to napr. výslovne uvedené v § 4 ods. 2 písm. j) ZoSP.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej len „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1 Dovolatelia nesprávne právne posúdenie videli vo vzťahu k otázke posudzovania osobného oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok, a z dôvodu podľa § 357 písm. a) CSP, keď im bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom v otázke oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Podľa § 4 ods. 2 písm. d) ZoSP sú oslobodení od platenia súdneho poplatku, a to vo všetkých svojich nárokoch, teda aj z nárokov vyplývajúcich z ochrany osobnosti. Dovolatelia mali za to, že súdy konali v rozpore s ustálenou judikatúrou odvolacieho súdu poukazujúc na uznesenie sp.zn. 7MCdo/2/2011 a sp.zn. 5MCdo/20/2010. Z tohto rozhodnutia jasne vyplýva, že osobné aj vecné oslobodenie od platenia súdneho poplatku sa vzťahuje na všetky nároky žalobcov.

3.2 Dovolatelia navrhli, aby odvolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v spojení s uznesením súdu prvej inštancie zo dňa 21.06.2018, sp.zn. 15C/15/2018 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, resp. aby ich zmenil a rozhodol, že žalobcovia sú oslobodení od platenia súdnych poplatkov v tejto veci v celom rozsahu.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP poukázal na to, že dovolanie v zmysle tohto ustanovenia nie je voči napadnutému uzneseniu prípustné poukazom na § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. a) CSP. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalovaný poukázal na to, že žalobcovia sa v dovolaní nevenujú prípustnosti dovolania podľa tohto dôvodu. Z dovolania sa javí, že dôvody, ktorými argumentovali vo vzťahu k dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa v celom rozsahu majú uplatniť aj na tento dôvod. Žalovaný navrhol dovolanie zamietnuť a žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu, v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpené advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

6. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z nesprávneho právneho posúdenia odvolacím súdom, v dôsledku ktorého im bola odňatá možnosť konať pred súdom.

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97).

8. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je nesúhlas s právnym posúdením veci (R 54/2012, R 24/2017). Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani od 01. júla 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na konštatovanie Ústavného súdu SR, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania zmätočnú realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (IV. ÚS 196/2014, IV. ÚS 279/2018).

9. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 188/06).

10. Podľa judikatúry ESĽP vyplýva, že povinnosť zaplatiť súdny poplatok v súvislosti s podaním civilnej žaloby nemôže byť považovaná za obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by bolo v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy alebo samo osebe nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok ESĽP vo veci Kreuz v. Poľsko z 19.06.2001, bod 60; Podbielski a PPU Poľsko proti Poľsku, rozsudok ESĽP z 26.07.2005, č. 39199/98, rozhodnutia Ústavného súdu SR II. ÚS 281/2017, IV. ÚS 661/2018, II. ÚS 142/2019).

11. Dovolatelia preto neopodstatnene namietali, že súdy im nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

12. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

13. Podľa § 357 písm. a) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení konania.

14. Keďže napadnutým rozhodnutím odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobcov proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) CSP, prípustnosť dovolania žalobcov nemôže v zmysle § 421 ods. 2 CSP založiť ani (prípadné) nesprávne právne posúdenie veci.

15. V zmysle uvedeného prípustnosť dovolania proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu, ktorú vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je vylúčená podľa § 421 ods. 2 CSP, keďže v prejednávanej veci dovolatelia napadli uznesenie odvolacieho súdu, ktorým tento rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení konania.

16. Z tohto dôvodu dovolací súd bez toho, aby uskutočnil dovolací meritórny prieskum, dovolanie žalobcov ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

17. Dovolací súd k namietanému odklonu považoval za potrebné uviesť, že v predmetnom prípade si žalobkyňa v 1.) rade žalobou uplatnila dva samostatné nároky, t.j. nárok na náhradu škody a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a žalobcovia v 2.) a 3.) rade si uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom osobné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov ZoSP priznáva len žalobkyni v 1.) rade, a to len v časti uplatneného nároku na náhradu škody, keď práve v časti tohto uplatneného nároku nie je v zmysle namietaných rozhodnutí dovolacieho súdu jej zákonné oslobodenie zákonom nijako vecne obmedzené. Ak by v súvislosti s týmto uplatňovaným nárokom vznikla žalobkyni v 1.) rade poplatková povinnosť, napr. za vyhotovenie rovnopisu podaní a ich príloh, na predloženie ktorých by bola márne vyzvaná, bola by od tejto povinnosti na základe jej osobného oslobodenia oslobodená. Nemožno však toto oslobodenie vykladať tak, že sa vzťahuje aj na ďalšie žalobou uplatňované nároky, t.j. v danom prípade na konanie o náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré spočíva v zásahu do osobnostných práv podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale len na súdne poplatky ktoré vzniknú v súvislosti s uplatňovaním tohto konkrétneho žalobného nároku na náhradu škody.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku žalovaného na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.